

LWAOW-ers melden zich aan voor de veldschool scheepsarcheologie!

Even LWAOW-ers bijpraten....

mei 2024

Agenda

14 - 16 juni
8 - 12 juli

Nationale Archeologiedagen 2024
Veldschool scheepsarcheologie voor vrijwilligers

1. Veldschool scheepsarcheologie 2024 voor vrijwilligers in Flevoland

De Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed (RCE) organiseert ook deze zomer een vervolg op de veldschool scheepsarcheologie 2023 op het wrak van het waterschip ZO31 in Zeewolde (Flevoland). Twee jaar geleden is met studenten en vrijwilligers gestart met de opgraving van het waterschip uit de vroege 16^e eeuw. De opgraving zal vermoedelijk nog twee jaar duren. Studenten maritieme archeologie en vrijwilligers wordt de mogelijkheid geboden deel te nemen aan de activiteiten. Voor vrijwilligers van de LWAOW en Awn-afdeling Flevoland is de veldschool gepland in week 28, **van maandag 8 juli t/m vrijdag 12 juli 2024.**

Het programma voor de veldschool 2024

Het programma voor 2024 bestaat uit het door vrijwilligers opgraven van (de inhoud van) het middenschip met bun en mogelijk anders losliggende onderdelen van het wrak, een vervolg op de activiteit 2023. Concreet omvat dit:

- het vrij leggen met schop en troffel van het middenschip met bun;
- het documenteren (nummeren, beschrijven en fotograferen) in situ van de constructie;
- het opgraven en registreren van het vondstmateriaal;
- het zeven van de opgegraven grond (mogelijke visresten);
- het wassen en documenteren van het vondstmateriaal;
- het maken van detailtekeningen van de constructie elementen;
- het inpakken van relevante onderdelen en vondsten voor nader onderzoek.

Om dit werk onder begeleiding goed uit te kunnen voeren is een complete week nodig met een flexibele insteek. Er volgt dus geen strakke tijdsindeling. Vrijwilligers kunnen deelnemen voor minimaal 2 en maximaal 5 werkdagen. Gedurende de week kan het veldwerk worden afgewisseld met presentaties over de resultaten van de opgraving (Robert de Hoop en Wouter Waldus) en over

500 jaar waterschip op de Zuiderzee (Joep Verweij). Ook kan voor geïnteresseerden naar behoefte worden ingegaan op scheepsconstructies in het algemeen en het waterschip in het bijzonder, en tenslotte op de stratigrafie van de Zuiderzee (Joep Verweij). Vooral voor duikende vrijwilligers in de archeologie, die het vaak moeten doen met slecht zicht onder water, kan inzicht in scheepsconstructies en bodemopbouw verhelderend zijn met een blootgelegd wrak op het land als sprekend voorbeeld.

Gelijktijdig met de opgravingsactiviteiten zal gelegenheid worden geboden om de praktijk van de fotogrammetrie onder de knie te krijgen. De laatste twee dagen van de veldschoolweek zullen worden ingeruimd voor vrijwilligers die interesse hebben in de praktijk van fotogrammetrie, dat aansluit aan de specialistische workshop die door de LWAOW op 24 februari dit jaar gegeven is bij het ADC in Amersfoort. De instructeurs van de workshop van februari zullen hierbij de nodige begeleiding geven. De fotogrammetriesessie houdt in:

- het fotograferen van het wrak of constructiedelen er van zodanig dat er fotogrammetrische bewerking kan plaatsvinden;
- vervolgens het maken van een fotogrammetrisch model op de vindplaats, waarvoor de RCE twee computers beschikbaar stelt.

De praktijk fotogrammetrie zal niet interfereren met de activiteiten van het basis programma zoals boven vermeld. Beide kunnen naast elkaar plaatsvinden, waarbij eveneens plaats is voor 10 deelnemers. Vrijwilligers die specifiek voor de fotogrammetrie komen kunnen zich ook opgeven voor 1 dag.

Inzet vrijwilligers

Om vrijwilligers de mogelijkheid te bieden met de vele facetten van het veldonderzoek kennis te maken is gekozen voor de inzet van maximaal 10 deelnemers per dag. Hierbij wordt de voorkeur gegeven aan deelnemers die gedurende de hele week (vijf dagen) aanwezig kunnen zijn. Voor deelname van een kortere duur moet minimaal twee achtereenvolgende dagen aangehouden worden.

Verdere informatie voor deelname

1. Er wordt dagelijks gewerkt van 09:00 – 16:15 uur (inloop vanaf 8:30 uur).
2. Deelnemers dienen voor de veldwerkdagen zelf te zorgen voor:
 - a. Passende werkkleding, schoeisel (werkschoenen of laarzen) en regenkleding.
 - b. Lunchpakket.
 - c. Zonnebrand en anti muggenspray.
3. Voor aanvang van deelname aan de werkzaamheden dient een vrijwilligerscontract ondertekend te worden. Dit wordt op het moment van deelname in het veld geregeld.
4. Deelnemers dienen zelf te zorgen voor aanvang van de werktijden in de Flevopolder op kavel ZO31 aanwezig te zijn.
5. De deelname aan de veldschool is geheel gratis, reis- en verblijfskosten zijn voor eigen rekening.
6. Houders van het NAS-certificaat, deze meenemen om te laten aftekenen (deelname veldschool). De LWAOW zal een certificaat uitreiken als bewijs van deelname.

Deelname

Ben je geïnteresseerd om aan deze veldschool deel te nemen geeft je dan voor 1 juli 2024 op via e-mail secretariaat@lwaow.nl waarbij je **duidelijk** aangeeft hoeveel dagen je aan de veldschool deel wilt nemen.

Deelnemers die specifiek komen voor de praktijk workshop fotogrammetrie moeten dit **duidelijk** bij opgave aangeven. Opgave per email naar: secretariaat@lwaow.nl.

2. Het PAN-Maritiem project en het eigendomsrecht van vondsten

Wat is het PAN-Maritiem project ook al weer??

PAN staat voor **P**ortable **A**ntiquities of the **N**etherlands en is destijds opgezet om 'oudheidkundige vondsten' in privébezit van metaaldetectoramateurs te documenteren en online te publiceren, om zo de informatie over de vondsten en hun vondstlocatie beschikbaar te maken

voor geïnteresseerden en andere detectoramateurs; maar ook voor erfgoedonderzoek, de wetenschap en musea. Door lobbyen van STIMON en LWAOW is het project uitgebreid met PAN-Maritiem en kunnen ook maritieme vondsten van en uit waterbodems opgenomen worden. Op dit moment zijn 25 wrakbeschrijvingen (ensembles) en ca. 3500 maritieme vondstbeschrijvingen in PAN-Maritiem opgenomen. Die beschrijvingen geven een mooi beeld van ons maritiem erfgoed.

Wat willen we met het PAN-Maritiem project

1. Vrijwilligers in de maritieme archeologie de mogelijkheid bieden om hun verhaal van de vindplaats en de vondsten daarbij online te publiceren;
2. Voorkomen dat van de vindplaatsen en vondstcollecties de kennis erover, in toekomst verloren gaan;
3. De informatie van en over de vindplaatsen en vondstcollecties op een eenduidige manier worden beschrijven zodat ze ook voor anderen te raadplegen zijn (bijvoorbeeld bij gelijkwaardige vondsten).
3. Met de wrakbeschrijvingen en vondstcollecties een bijdrage leveren aan de kennis over ons waardevolle en kwetsbare maritiem erfgoed.

Het is duidelijk dat vrijwilligers hier wel een bijdrage aan willen leveren. Met de invoering van de Erfgoedwet (2016) bleef echter één vraag lange tijd onbeantwoord, namelijk:

'Hoe is het geregeld met het eigendomsrecht van vondsten voor invoering Erfgoedwet ??

Eigendomsrecht van maritieme vondsten

In de brief van 13 februari 2024 heeft de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed (RCE) aangegeven hoe ze zich op zullen stellen ten aanzien van archeologische waterbodenvondsten die in PAN worden gemeld. Hieronder wordt in het kort aangegeven hoe de RCE met de (eigendoms) bepalingen om zal gaan.

I. Vondsten die gedaan zijn onder de Monumentenwet 1988 (vóór 1 juli 2016)

Archeologische waterbodenvondsten die in PAN geregistreerd worden blijven eigendom van de vinder. Belangrijk is dat deze vondsten geregistreerd worden zodat de informatiewaarde beschikbaar komt en behouden kan blijven. Vanuit RCE reden om hier tegen geen juridische stappen te ondernemen. Vinder kan wel benaderd worden om vondsten tijdelijk af te staan voor onderzoek of expositie.

Ook vallen hieronder archeologische vondsten die in gemeentelijke wateren zijn gedaan (zoals de Waddenzee en IJsselmeer). Hiervoor kan de provincie als mogelijke eigenaar (en in sommige gevallen de gemeente) het recht op de vondsten doen gelden. (Wet op de archeologische Monumentenzorg 2007).

II. Vondsten die gedaan zijn onder de Erfgoedwet (vanaf 1 juli 2016)

De vondsten gedaan na 1 juli 2016 vallen onder het regime van de Erfgoedwet waarbij het verboden is zonder ontheffing archeologische vondsten van de waterbodem mee te nemen. De vondsten gedaan met een ontheffing dienen binnen twee weken na het vinden gemeld te worden en na afloop van de ontheffing ter deponering te worden aangeboden bij het desbetreffende depot, tenzij met de eigenaar anders is afgesproken.

III. Uitzondering op de eigendomssituatie

Uitzondering geldt voor de volgende situaties:

1. Ingeval de eigenaar of diens rechtsopvolger (bijvoorbeeld verzekeringsmaatschappij) zich meldt en een claim legt op de vondsten. Ook de Nederlandse staat kan als eigenaar van VOC-schepen, WIC-schepen en Admiraliteitsschepen eigendomsrechten claimen.
2. Oorlogswrakken die eigendom zijn van de Vlaggenstaat (Duitsland, Engeland e.a).

NB: Als een archeologische vondst afkomstig van een oorlogswrak, door bijvoorbeeld registratie in PAN zal de RCE de betreffende vlaggenstaat informeren en medewerking verlenen bij een eventueel teruggave verzoek!

De brief van 13 februari 2024 met de regels ten aanzien van de eigendomsrechten is te lezen op de website van STIMON en LWAOW.

Activiteiten van de LWAOW worden ondersteund door:

Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed
Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap

Maritiem

Stichting ter Bevordering van de Onderwater- en Scheepsarcheologie (BOS)

Baars-CIPRO
Civil Engineering
Professional Diving

Stichting ter Bevordering van de
Onderwater- en Scheepsarcheologie